

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput X. (a) Gregorius IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT X.

(a) Gregorius IX.

PROPTER ejus ingratitudinem, in quem liberalitas est collata donationis, donatoris persona de rigore juris eam potuit revocare, si forrè in ipsum impias manus injecerit, aut sub atroces injurias, seu grave rerum suarum damnum, vel vitæ periculum inferre præsumperit. Quod tamen ad donatoris, qui hoc tacuit, non extenditur successores.

NOTÆ.

1. (a) **G**regorius IX.) Qui præsentem constitutionem deprompsit ex l. ult. de revoc. donat. ubi extant eadem verba, ut jam notavit Cujacius in præfati. Quare cum hæc constitutio ex jure civili deprompta sit, juxta ejus principia examinanda est. Sit assertio.

COMMENTARIUM.

2. **C**onclusio traditur & probatur. **D**onatio propter ingratitudinem potest per donatorem, non per heredem ejus, qui tacuit, revocari. Probat eam textus in l. his solis, authentic. quod mater, l. final. C. de revoc. donat. l. cum res, C. de contrab. emptio. l. omni modo, C. de inoffic. test. l. si mortis, ff. de donat. caus. mortis, §. sciendissim, Instir. de donat. l. solo 30. C. de liberali causa, l. 6. §. Imperator, de liberis agnosce. l. ingratus 19. de jure patron. l. 1. §. 2. C. de liberi. §. eorum lib. l. 3. l. 12. l. precibus, C. de inoffic. donationibus, l. penult. tit. 4. p. 5. Illustrant ultra congestos in præfati à Garafna, & Barbola in collect. & reject. ad hunc textum, Petrus Gregorius lib. 3. partit. tit. 19. cap. final. Bocerius assur. 19. de donat. num. 38. Hunnius in encyclop. p. 3. tit. 26. Canisius in repetit. ad hunc textum, plures congesti à Noguerol. alleg. 6. num. 86. Hemmofilla in l. 1. tit. 4. part. 5. Vela dissert. 7. Hispal. num. 40. Larrea decis. 2. Granar. num. 11. Amaya lib. 2. observ. cap. 6. Ayllon in addit. ad Gomez. inum, cap. 4. de donat. num. 15. Gibalinus tom. 2. de negot. lib. 4. cap. 2. art. 7. Retes de donat. cap. 18. per totum, Borellus tom. 3. decis. tit. 12. per totum, Castillo lib. 3. controuv. cap. 10.

3. **T**raditur dubitanti ratio. Sed in præsentem assertionem pro dubitanti ratione sic insurgo: Donatio inter vivos putè facta irrevocabilis est, cap. sacrorum 15. 12. q. 2. cap. 1. 16. q. 2. cap. final. 16. q. 6. cap. sunt qui 17. q. 3. l. si emancipatus 17. cum tribus sequentibus, C. de donat. l. cum ancillam, l. si repetendi, C. de condit. ob causam, l. 2. 3. 4. 5. §. 6. C. de revoc. donat. Et rectè, cum ex cap. 2. legis Cincie, non ahter donatio celebraretur, quam si res mobiles, vel immobiles per traditionem, aut solennem mancipationem darentur, jura verò, & actiones solenniter cederentur, l. iusta 4. cum sequent. l. 7. C. Theodos. de donat. docuerunt Cujacius lib. 6. observ. cap. 18. & in Novella 182. & in l. Aquilinus, ff. de donat. Osualdus lib. 5. Donelli, cap. 2. littera B. Hothomanus de donat. cap. 1. Scipio Gentilis de donat. inter, lib. 4. cap. 18. Mendoza lib. 3. de pactis, cap. 9. q. 5. Gutherus de jure manuum lib. 3. cap. 7. Igitur nec ex causa ingratitudinis, vel simili donatio revocari potest. Secundò in

aliam partem, ubi Gregorius negat hæredibus donatoris contra donatarium ingratum competere hanc actionem, seu conditionem, nec ab eo per successores res auferri posse, obstat; nam hæc actio rei persecutoria est, ut infra dicemus: sed omnes actiones rei persecutoria, ex delicto etiã proveniant, dantur hæredibus, & contra hæredes; igitur & successoribus donatoris jus revocandi similem donationem competit; quam sententiam nervosè defendit Donellus lib. 4. comment. cap. 29. Igitur non rectè Gregorius in præfati negat per successores donatoris revocari posse donationem in integrum collatam.

Quibus difficultatibus minimè obstantibus vera est præfens constitutio, videlicet, donatorem ob ingratitudinem donatarii posse donationem revocare conditione, quæ appellatur actio ingrati, dicta l. his solis vers. Actionem; quæ est actio personalis, quæ intenditur, ut res donata regrediat in dominium donatoris, & interitum dum per sententiam auferatur, in dominio donatarii manet. Bocerius de donat. cap. 3. n. 102. Gutierrez de juram. 1. cap. 10. num. 7. Non tamen ut voluit Donellus lib. 14. comment. cap. 31. hæc actio ex ipsa donatione nascitur, sed extra id, quod agitur, hæc actio oritur, ut interdum conditio indebita l. us qui 13. §. ultimo, ff. commodari: de ingratitudine autem legitime consistere debet, veluti si donatarius atroces injurias donatori inferat, si ejus vitæ infidietur, si grandi jactura molem illius substantiæ, & bonis ingerat. Et merito ingratus donatis privatur in pœnam tam immanis delicti; ingratitudinis enim vitium adeò grave est, ut cætera alia facile vincat, ac superet. D. Bernardus in Cantica, ibi: *Ingratitudo est hostis gratiæ, inimici salutis; quoniam nihil ita displicet Deo, quemadmodum ingratitudo.* Seneca lib. 4. de benef. cap. 16. ibi: *Frangendum est ingratum esse, quoniam nihil æque concordiam humani generis dissociat, ac disrabit, quam hoc vitium.* Et ibi: *Quis denique non ingratum detestetur hominem, sibi ipsi inutilem.* Plura de hoc Beyerlinch tom. 4. in Theatro vite hum. verbo *Ingratitudo*, Theophilus tom. 4. lib. 3. sect. 3. cap. 10. per totum. Merito ergo ob ingratitudinem erga donatorem commissam statutum est, ut donatio revocetur, ut etiam libertas, quæ semel data revocari non solet, ob ingratitudinem revocatur, & liberti ingrati reducuntur in servitutem, l. qui manumittuntur, C. de operis liberi. l. 2. C. de liberi. §. eorum liberi. l. solo 30. C. de liber. caus. l. unica, C. de ingrati. libert. l. 1. §. cum patronus, ff. de offic. Præf. urb. l. non solum 6. §. 1. ff. de in integrum restit. l. si mulier 21. ff. de eo quod metus causa, l. abimen-

l. alimenta 6. §. 1. ff. de agnosc. liber. l. 5. ff. de jurepatron. Donellus lib. 2. comment. cap. 17. §. 24. Cujacius lib. 10. observ. cap. 33. & lib. 21. cap. 6. Connanus lib. 2. comment. cap. 2. num. 4. Revardus lib. 1. conject. cap. 11. Faber in Papin. tit. 5. princip. 2. illat. 4. Amaya lib. 2. obs. cap. 4. num. 5. & cap. 6. et in contrarium expendi soleant textus in l. si quis hæc 30 ff. qui & a quibus, l. 1. §. 1. ff. de jur. anul. aur. l. libertus, de bon. libert. l. si dorem 24. C. de jure dot. cap. Episcop. 58. 12. q. 2. l. 3. ff. de obsequiis. Et licet circa auctorem hujus pœnæ dissentiant Interpretes, siquidem Revardus dicto cap. 11. laudat Commodum ejus auctorem, Cujacius autem dicto cap. 33. & lib. singul. respons. Ulpiani & Marcellus in l. 3. ff. de obsequiis, eam tribuant jam Trajano, jam Neroni, jam Claudio; dicendum tamen est, auctorem hujus pœnæ fuisse Claudium, ut probat Connanus dicto lib. 2. cap. 1. num. 4. Amaya dicto lib. 2. cap. 6. num. 13. Benitez in cap. unico, de natis ex libero, num. 20. Causas autem revocationis à Justiniano relatas in d. l. final. & Novel. 78. cap. 2. & à Gregorio in præseni transcriptas exponunt Donellus ubi proximè, lib. 14. cap. 27. Canisius in repetit. ad hunc textum, ultra quas arbitrio judicis relinquatur judicare quæ sint causæ graviores, & ex ingrato animo proveniant. Osualdus d. cap. 27. littera D. Menochius de arbit. casu 72. Non tamen transit hæc actio in hæredem, aut illi competit, si ejus auctor tacuit; quia quæcumque actio doloris tantum causâ datur, cum persona cujus gratiâ competit, intercidit, l. penult. ff. de injus vocando, l. injuriar. 13. ff. de injur. l. posthumus 6. §. final. cum duabus legibus sequent. ff. de inoffic. nisi præparatum sit ipsum judicium, aut ingratitude extrajudicialiter denunciata, ut ex l. 1. C. de revoc. donat. docent Donellus lib. 14. comment. cap. 29. ubi Osualdus littera C. Bocerus de donat. cap. 3. num. 97. Robertus lib. 1. rerum judic. cap. 14. Donationem au-

tem remuneratorem non posse ob ingratitude revocari, probant Molina lib. 4. de primog. cap. 11. num. 45. Gutierrez consil. 24. num. 25.

Nec obstant difficultates supra expensæ. Non prima; nam licet regulariter donatio perfecta revocari non possit, ex causis tamen à jure approbatis, & receptis utique revocari valet, veluti ex causa ingratitude, de qua in præseni; vel si postea liberi suscepti sint à donatore, ex l. si unquam, C. de revo. and. donat. Quæ causa etiam jure canonico approbata videtur in cap. final. 17. q. 4. junctis tractibus à Covar, lib. 1. variar. cap. 19. Donello lib. 14. comment. cap. 32. Fornerio lib. 2. rer. quot. id. cap. 8. Merillo lib. 2. observ. cap. 34. Vinio lib. 2. select. cap. 32. Mornacio in l. 8. §. si Imperator, ff. de inoffic. Ferro Manrique de different. utriusque fori, q. 47. Nec obstat quod de mancipatione solenni dicebamus; nam licet donatio olim solâ traditione non perficeretur, nisi in conjunctas personas fuisset collata, l. 4. §. 5. C. Theod. de donat. post jus tamen Justinianeum donatio magis in contractus speciem transit, cum solo contractu perficiatur, l. si quis 35. §. final. C. de donat. Nec obstat secunda difficultas; nam tam Gregorius in præseni, quam Justinianus in d. l. ultima, loquuntur quando tacuit testator, ut expressè in utroque textu asseritur; non verò cum actionem personalem etiam rei persecutoriam proposuit; nam tunc etiam hæredi competit hæc actio, cum jam lite mota donator decessit; cum verò sciebat injuriam sibi illatam esse, & tacuit, quia abolitione tollitur injuria, remissa ceterum & ideo hæredibus non licet donationes revocare; licet enim transeant ad hæredes actiones defuncto quæsitæ, quæ ei competere cæperunt; hæc tamen actio non consistit in defuncto, ut probat Donellus lib. 14. comment. cap. 29. & ideo ad hæredem non transmittitur.

5.
Respon-
detur diffi-
cultatibus.

TITVLVS XXV.

De peculio Clericorum.

CAPUT I.

Ex Concilio (a) Arelatensi.

Investigandum est, si nihil patrimonii habens presbyter, quando promotus est ad ecclesiasticum ordinem, postea emerit prædia, cujus juris sint: quoniam Ecclesiæ, ad quam nihil habens promotus est, esse debent, juxta canonicam auctoritatem.

NOTÆ.

(a) Arelatensi. In prima collectione, sub hoc tit. cap. 1. legitur, Ex Concilio Lateranensi; apud Burchardum verò lib. 3. Decreti, cap. 118. & Carnotensem p. 3. cap. 94. & Panormit. lib. 2.

tit. 4. cap. 23. legitur, Ex Concilio Rhemensis, cap. 6. Sed legendum est, Ex capitulis Hincmari Rhemensis; inter capitula enim, quæ ipse edidit, de quibus Magistri & Decani per singulas Ecclesias inquirere, & Episcopo renunciare debeant, cap. 18. tom. 21. Conciliorum, fol. 513. ita legitur: Investigandum